

*Григолінська Тетяна,
студентка 410 групи факультету педагогіки,
психології та соціальної роботи
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
Науковий керівник: к.пед.н., доцент Бигар Г.П*

Роль емоційного інтелекту у формуванні відповідальної поведінки молодших школярів

У правовій державі від громадян очікується відповідальність за їхні рішення та дії, активну взаємодію з іншими, досягнення цілей без порушення чужих прав. Даний тип поведінки безпосередньо залежить від розвиненого емоційного інтелекту, що включає здатність розуміти власні та чужі емоції а також ефективно використовувати цю інформацію в різних ситуаціях.

Емоційний інтелект відіграє важливу роль в житті людини. Станом на зараз, відбулася інтеграція знань в питанні розвитку та становлення емоційного інтелекту з проникненням в педагогіку психологічних та терапевтичних методів. У результаті в педагогіці почали застосовувати психологічні та терапевтичні методи, такі як арттерапія, казкотерапія, кольоротерапія, психогімнастика та дихальні вправи, які зараз активно випробовуються.

Впровадження нестандартних навчальних підходів в освіті та увага науковців і практиків різних сфер до цієї теми підкреслюють значущість і своєчасність питання розвитку емоційного інтелекту у дітей, а також нагальну необхідність його вирішення для сучасного суспільства.

На сьогоднішній день емоційний інтелект є актуальною, проте ще недостатньо вивченою проблемою, що потребує поглибленого теоретичного та практичного дослідження всіх її аспектів.

Емоції розглядаються не тільки як основна мотиваційна система організму, а й як фундаментальні особистісні процеси. Їм відводиться важлива роль як у поведінці людини, так і в внутрішньому світі.

Емоційний інтелект – це інтегративна особистісна властивість, що містить афективні та інтелектуальні складники, сприяє розумінню власних емоцій та емоцій інших людей, забезпечує адаптацію до соціуму, рефлексію (самопізнання) та регуляцію власної поведінки та діяльності [1, с. 53].

Термін «емоційний інтелект» почали використовувати на початку 90х років. Психологи Джон Мейєр та Пітер Саловей почали використовувати його для сукупності позначень ступеня розвитку таких людських якостей, як: самоконтроль, самосвідомість, мотивація, вміння ставити себе на місце

інших людей а також вміння налагоджувати взаєморозуміння. Цей термін об'єднав уміння людей розбиратися у власних думках, почуттях та контролювати власні емоції [2, с. 12].

Розвиток емоційного інтелекту у дітей є прямим наслідком педагогічного впливу. Свідоме формування їхньої соціальної та емоційної компетентності є ключовим для успішного розвитку складніших соціальних зв'язків та глибших емоційних переживань. Важливо, що цей період також відзначається появою суспільних мотивів у поведінці дитини, закладаються основи її самосвідомості та здатності до вольового контролю, а також починають формуватися естетичні, моральні та інтелектуальні почуття. [3, с. 20].

Розвиток емоційного інтелекту потребує цілісного та системного підходу, що охоплює всіх учасників освітнього процесу. Емоційний розвиток і високий рівень емоційного благополуччя є визначальними факторами успіху в навчанні, соціальній взаємодії, особистісному зростанні та здатності адаптуватися в колективі й суспільстві загалом.

Педагоги та батьки відіграють ключову роль у формуванні емоційного інтелекту дітей. Вчителі здатні створити сприятливу атмосферу в класі, навчати учнів керувати емоціями та конструктивно розв'язувати конфлікти. Водночас батьки мають бути взірцем емоційної відкритості, підтримувати емоційний стан своїх дітей та допомагати їм долати стресові ситуації.

Емоційний інтелект є фундаментом для формування відповідальної поведінки в молодшому шкільному віці. Здатність розуміти власні та чужі емоції, керувати ними, проявляти емпатію та усвідомлювати наслідки своїх дій безпосередньо впливає на готовність дитини брати на себе відповідальність за свої вчинки. Розвинений емоційний інтелект сприяє кращому розумінню соціальних правил та норм, формує здатність до врахування інтересів інших до співпереживання, а це є ключовими аспектами відповідальної поведінки. Таким чином, цілеспрямована робота над розвитком емоційного інтелекту молодших школярів є важливим чинником їхнього становлення як свідомих та відповідальних членів суспільства.

Список використаних джерел і літератури:

1. Мельник О. Підготовка вчителів початкових класів до формування емоційного інтелекту учнів. *Початкова школа*. 2019. № 11. С. 51-55.
2. Савченко Ю.Ю. Розвиток емоційного інтелекту учнів молодшого шкільного віку. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2014. № 12. С. 12-16.
3. Березюк Г. Емоційний інтелект як детермінанта внутрішньої свободи особистості. *Психологічні студії Львівського ун-ту*. 2002. С. 20-23.